

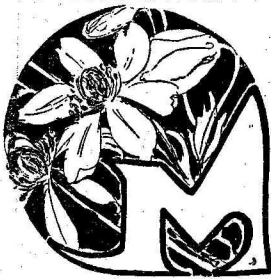


Γ. Ροϊλού.

Ανάμνησις τοῦ 1907.

(Καλλιτεχνική Ἐκθεσις Ζαπτείου).

ΕΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ



ΕΛΕΤΟΝ τὴν συλλογὴν παλαιῶν εἰκόνων τοῦ κ. Α. Παπαδήμα ἐμπόρου ἀρχαιοτήτων ἐν τῇ ὁδῷ Αἰόλου, παρετήρησα ἐν ἔργον, τὸ ὅποιον κατ' ἄρχαίς

μου ἔκαμεν ἐντύπωσιν διὰ τὸ παράδοξον τοῦ χρωματισμοῦ· κατόπιν ὅμως ἐπισταμένης ἐρεύνης ἐβεβαιώθη ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν Βενετικὴν Σχολὴν τοῦ Τισιανού. Πιθανώτατα δὲ εἰς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ, τὸν Ἑλληνα ζωγράφον Δομηνίκον Θεοτοκόπουλον.

Εἶνε τολμηρὸν βέβαια ν' ἀποφαίνεται τις ἀδιστακτικῶς περὶ τῶν παλαιῶν ἔργων τῆς τέχνης, οὐχ' ἤττον ὅμως ἡ σπουδαιότατη αὐτῆ ἀνεκάλυψις ἐπικυροῦται καὶ διὰ τῶν ἐξῆς ἀναμφισβητήτων δοκουμένων, τὰ ὅποια δὲν ἐπιδέχονται οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι εὐρισκόμεθα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρὸ ἐνός ἔργου τοῦ Δομηνίκου Θεοτοκόπουλου, τοῦ διασήμου Ἑλληνοζωγράφου τῆς Ἀναγεννήσεως, σπουδάσαντος ἐν Βενετίᾳ παρὰ τῷ Τισιανῷ.

Ὁ πίναξ οὗτος, τὸν ὅποιον ἔχει ὁ κ. Α. Παπαδήμας, ἠγοράσθη παρὰ τινος μεταπράτου, ὅστις μετέφερεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς νήσου, πιθανῶς ἐκ Ζακύνθου.

Παριστᾷ τὴν «Ἀποκαθήλωσιν» ἢ μάλλον τὴν ἐναπόθεσιν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν τάφον ὑπὸ Ἀγγέλων, κατὰ τὸ τροπᾶριον: «Ἡ Ζωὴ ἐν τάφῳ...»

Ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως δὲν εἶνε δύσκολον ν' ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Τισιανού. Ὁμοία σύνθεσις περίπου ἔργου τοῦ Τισιανού τοῦ αὐτοῦ θέματος εὐρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Δρέσδης.

Ἐκτὸς ὅμως τούτου, τιαύτη σύνθεσις, ὡς ἔγιστα, ἔργον Θεοτοκόπουλου εὐρίσκεται ἐν Ἰσπανίᾳ· καθόσον ὁ εἰκονογραφημένος κατάλογος τῶν ἔργων τοῦ Θεοτοκόπουλου περιέχει σύνθεσιν ἔργου τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς συνθέσεως.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποιον καταπληκτικῶς ὁμοιάζει μὲ τὴν τέχνην τοῦ Θεοτοκόπουλου εἶνε, ἐκτὸς τῶν σχημάτων καὶ τῆς συνθέσεως, ὁ χρωματισμὸς αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει τι τὸ ἰδιάζον εἰς τὸν Ἑλληνα ζωγράφον τῆς Ἀναγεννήσεως.

Δὲν εἶνε δὲ διόλου παράδοξον καὶ ἀπίθανον τὸ ὅτι ὁ Θεοτοκόπουλος ἐπεχείρησε νὰ πραγματευθῇ τὸ αὐτὸ θέμα ἐπανειλημμένως, καθόσον εἶνε γνωστὸν ὅτι πολλοὶ ζωγράφοι τῆς ἀναγεννήσεως ἐπραγματεύοντο τὸ ἴδιον θέμα κατὰ διαφόρους τρόπους βελτιοῦντες τοιουτοτρόπως τὰ ἔργα των εἰς βαθμὸν τελειότητος ἀνεφίκτου.

Ὁ ἴδιος Θεοτοκόπουλος ἔχει ἄλλον πίνακα ζωγραφῆσαι: «Ἰασις τοῦ τυφλοῦ», εἰς δύο διαφορετικὰς συνθέσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς εὐρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Δρέσδης.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ διακρίνωμεν πού τὴν συνήθη ὑπογραφὴν τοῦ Θεοτοκόπουλου μὲ Βυζαντινοὺς χαρακτήρας ὡς ἐξῆς:

ΔΟΜΗΝΙΚΟ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΡΗΣ ΕΠΟΙΗ